

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

23 сакавіка 2012 года, № 5–6 (2064–2065)

ДАСЯГНЕННІ

Навукоўцы БДУ пацвердзілі высокі ўзровень

Распрацоўкі БДУ адзначаны 1 спецыяльным прызам, 3 залатымі і 8 сярэбранымі медалямі, а таксама 5 дыпламамі на конкурсе «Найлепшы інавацыйны праект і найлепшая навукова-тэхнічная распрацоўка года», які праходзіў 13–15 сакавіка ў рамках Пецябургскага тэхнічнага кірмашу. Узнагароды атрымалі ўсе прадстаўленыя на конкурс распрацоўкі БДУ.

Адным з 5 пераможцаў у асноўных намінацыях конкурсу стаў Навукова-вучэбны цэнтр фізікі часціц і высокіх энергій БДУ, які адзначаны спецыяльным прызам у намінацыі «Новыя высокатэхналагічныя распрацоўкі абсталявання і навукаёмкія тэхналогіі» за распрацоўку камплекта электронных прыладаў на базе паўправадніковых інтэгральных сістэм для рэгістрацыі імпульснага бачнага выпраменьвання малой інтэнсіўнасці ПОЛОСА-1 (навуковы кіраўнік – намеснік дырэктара цэнтра, дацэнт, к. т. н. Міхаіл Батурыцкі). Гэта другая ўзнагарода вышэйшай пробы, атрыманая нашым універсітэтам за 8 гадоў удзелу ў конкурсе.

Дадзеныя інтэгральныя мікрасхемы прызначаны для працы ў складзе прататыпа мюоннай сістэмы міжнароднага эксперыменту ПАНДА (інстытут GSI, паскаральны комплекс FAIR, Дармштат, Германія) і ў будучым эксперыменце на паскаральным комплексе NICA ў Дубне (Расія). Мікрасхемы, якія вырабляюцца ў НЦ ФЧВЭ, таксама запатрабаваны ў эксперыментах, звязаных з пратон-антыпратонным калайдарам «Тэватрон» (г. Батавія, ЗША), у эксперыментах COMPASS (ЦЕРН, г. Жэнева, Швейцарыя), СВД-2 на паскаральніку У-70

Дэлегацыя БДУ з узнагародамі Пецябургскага тэхнічнага кірмашу

(ІФВЭ, г. Пратвіно, Маскоўская вобл.).

Тры залатыя медалі атрымалі: супрацьпуклінныя лекавыя прэпараты «Тэмабел» і «Тэмадэкс» для пераральнага прымянення і лакальнай хіміятэрапіі злаякасных пухлін галаўнога мозга; супрацьпуклінны лекавы прэпарат пралангаванага дзеяння «Праспідэлонг» для лячэння хворых на рак страўніка з дысіміраваным пашкоджаннем брушной поласці і новая бяссеравугляродная тэхналогія атрымання гідратцэлюлозных валокнаў. Усе яны распрацаваны НДІ фізіка-хімічных праблем БДУ.

Сярэбраных медалёў удастоіліся:

1. Элементы металаоптыкі для выкарыстання ў лазернай фізіцы і оптаэлектроніцы (НДІ прыкладных фізічных праблем);

2. Прылада дыстанцыйнага маніторынгу мабільных аб'ектаў

«Агент У-602» (факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій);

3. Партатыўны лічбавы асцыляграф У-520 (факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій);

4. Вучэбна-навуковы комплекс па кагерэнтнай опыцы, галаграфіі, валаконна-аптычных сістэмах перадачы інфармацыі (фізічны факультэт);

5. Лазер на ітрый-алюмініевым гранаце для спецыяльнага практыкума па лазернай фізіцы і нелінейнай опыцы (фізічны факультэт);

6. Комплексны прэпарат «Гулівер» для абароны і стымуляцыі росту раслін (біялагічны ф-т);

7. Сумесі комплексныя абагачальныя серыі «Даўгалецце» функцыянальнага прызначэння і хлеб «Консул» з выкарыстаннем сумесі комплекснай абагачальнай «Даўгалецце-16» (УП «Унітэхпрам БДУ»);

8. Кампазіцыя падвойнага дзе-

яння «Парацэльс-5» для хлебабулачных вырабаў функцыянальнага прызначэння (УП «Унітэхпрам БДУ»).

Усяго было пададзена 270 заявак. Жыры адабрала 29 найбольш цікавых работ, якія і сталі кандыдатамі на галоўныя прызы конкурсу.

БДУ прыняў удзел у працы Пецябургскага тэхнічнага кірмашу ў складзе калектыўнага стэнда Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Рэспублікі Беларусь. На конкурс на самую лепшую распрацоўку года былі прадстаўлены распрацоўкі ВУ і акадэмічных інстытутаў Беларусі. Распрацоўкі беларускай дэлегацыі былі адзначаны 1 спецыяльным прызам, 14 залатымі медалямі, 21 сярэбраным медалём і 14 дыпламамі.

Паводле інфармацыі ГУН

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт запрашае на Фестываль факультэтаў БДУ,

які адбудзецца 24 сакавіка 2012 года ў галоўным навучальным корпусе (па адрасе: пр. Незалежнасці, 4) з 10.00 да 16.00.

Госці фестывалю змогуць:

- атрымаць актуальную і дакладную інфармацыю аб правілах прыёму, асаблівасцях навучання на розных факультэтах і прыёмнай кампаніі БДУ-2012;
- пазнаёміцца з сучаснымі адукацыйнымі магчымасцямі вядучай ВУ краіны;
- у жывых зносінах са студэнтамі і выкладчыкамі БДУ з першых вуснаў даведацца пра перавагі спецыяльнасці, якая цікавіць, адчуць дух студэнцтва;
- стаць сведкамі розных творчых прадстаўленняў, удзельнікамі займальных конкурсаў і віктарын з атрыманнем памятных прызоў;
- сустрэцца з выкладчыкамі і аўтарамі падручнікаў для сярэдніх класаў, дапаможнікаў для абітурыентаў;
- весела і з карысцю правесці суботні дзень.

Чытайце
ў нумары:

«САЦЫЯЛЬНАЯ
ПАДТРЫМКА – ГЭТА
НЕ ТОЛЬКІ ГРОШЫ»

Гутарка з прарэктарам БДУ Уладзімірам СУВОРАВЫМ пра патрэбы студэнтаў, ролю педагогаў і куратараў у выхаванні асобы

Стар. 2

ТЫ МЯНЕ РАЗУМЕЕШ?

Маніторынг беларускамоўнага выкладання ў БДУ

Стар. 4

«У ШТО ВЕРЫШЬ – СПРАВА
КОЖНАГА»

Размова з дырэктарам РУП «Шчомысліца» БДУ Сяргеем ЧАЙКУНОМ, які быў удастоены Ордэна Чырвонай Зоркі за інтэрнацыянальную кампанію ў Афганістане праз 28 гадоў

Стар. 7

Весткі з рэктарата

ПАДЧАС візіту рэктара БДУ акадэміка Сяргея Абламейкі ў В'етнам падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве паміж БДУ і Універсітэтам Бінь Зыонг (Хашымін). Прадугледжваецца абмен студэнтамі, магістрантамі, аспірантамі і дактарантамі для навучання, стажыроўкі і вучэбнай практыкі; выкладчыкамі для чытання лекцый, абмен інфармацыяй па вучэбна-метадычнай рабоце, вучэбных планах і праграмах; арганізацыя сумесных даследаванняў, канферэнцый, семінараў, а таксама іншыя формы супрацоўніцтва.

ГАНАРОВАЕ 4-е месца заваявала каманда Міністэрства адукацыі на «Мінскай лыжні». Спартсмены прайшлі 4 сакавіка ў Раўбічах. У складзе каманды выступалі: першы намеснік міністра адукацыі Аляксандр Жук, першы прарэктар БДУ Міхаіл Жураўкоў, дэкан гістарычнага факультэта БДУ Сяргей Ходзін і старшы выкладчык кафедры фізыхавання і спорту БДУ Жанна Гарбачова. Камандзе давялося спаборнічаць з калегамі з 30 міністэрстваў і ведамстваў.

ЗАГАДАМ рэктара БДУ ад 29 лютага 2012 года Навукова-даследчая частка-Галоўнае ўпраўленне навукі перайменавана ў Галоўнае ўпраўленне навукі.

СТЫПЕНДЫІ Прэзідэнта Беларусі ў 2012 годзе будуць атрымліваць 7 аспірантаў БДУ: Ігар Бадзягін (ФПМІ), Наталля Чумак (мехмат), Юлія Касюк і Віталь Шыманскі (фізфак), Марына Іванец (хімфак), Дзмітрый Котаў (ФРКТ), Аляксандр Шаўчэнка (ФМА).

Паводле інфармацыі
прэс-службы БДУ

Уладзімір СУВОРАЎ:

«Сацыяльная падтрымка – гэта не толькі грошы»

У нашым універсітэце заўсёды чуйна прыслухоўваюцца да патрэб студэнтаў і аказваюць ім разнастайную дапамогу на ўсіх узроўнях. Рэктарат, факультэты, упраўленне выхаваўчай работы з моладдзю, студэнцкі прафсаюз і органы самакіравання гатовыя прысці на дапамогу і падставіць плячо ў цяжкую хвіліну. Адной з апошніх праяў такой клопату стала выплата 25 студэнтам-сіротам кампенсаций у памеры 2 млн руб. кожнаму. Мы пагаварылі з прарэктарам па вучэбна-выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях Уладзімірам СУВОРАЎЫМ пра разуменне сацыяльнай працы са студэнтамі, іх патрэбы, ролю куратарай і педагогаў у выхаванні асобы.

Фота Генадзя КРАСЮКІ

– Уладзімір Васільевіч, мяркуючы па ўсім, праца з моладдзю ва ўніверсітэце вядзецца сапраўды вялікая, напэўна, як нідзе, а вось распавядзіце пра арганізацыю сацыяльнай падтрымкі студэнцтва ў БДУ.

– Калі кажуць пра сацыяльную працу, звычайна маюць на ўвазе толькі фінансавую падтрымку. Насамрэч, сацыяльная праца ўключае ў сябе значна больш напрамкаў, і матэрыяльны складнік далёка не заўсёды на першым месцы. Нядаўна чуў песню са словамі: «Мама, я нуждаўся не в советах, а в твоём «держись»». Гэта значыць, дачцэ патрэбны былі ў першую чаргу нейкія словы падтрымкі. Гэта я кажу да таго, што нельга выпускаць з-пад увагі, асабліва выкладчыкам, той канал сувязі, тыя магчымасці, якія маюцца пры непасрэдных зносінах, пры прамым кантакце са студэнтамі. Недаацэнюючы наш уплыў на псіхіку, на ўяўленне студэнтаў пра навакольны свет, мы не толькі ўпускаем шанец паўплываць на будучыню нашага грамадства, але і не выкарыстоўваем магчымасць атрымліваць паўнаватарскае задавальненне ад педагогічнай дзейнасці. Пра гэта кажуць прыклады нашых лепшых куратарай, якія, працуючы са студэнтамі, знаходзяць дадатковыя крыніцы для матывацыі хлопцаў і дзяўчат і для рэалізацыі сябе як педагогаў. Ва ўніверсітэце менавіта з гэтых мэт створана вельмі разгалінаваная

сетка розных адукацыйных тэхналогій акрамя навучальнага працэсу. Выключэнне з соцыуму – гэта хвароба, якая пагражае многім студэнтам, і тут зноў жа роля педагога – падказаць, накіраваць, магчыма, нават падштурхнуць да ўдзелу ў тых праектах, дзе чалавек будзе прыняты, прызнаны, кампетэнтны, дзе ў яго будзе развівацца пачуццё ўпэўненасці, самастойнасці ў гэтым жыцці. У гэтым місія педагога, якая, на жаль, як паказала наша школа куратарай, пакуль недаацэнена.

– У чым яшчэ карысць школы?

– Гэта быў добры вопыт. Падчас курсаў з 7 па 15 лютага правялі вучобу 27 куратарай з розных падраздзяленняў праз факультэт павышэння кваліфікацыі Інстытута журналістыкі. Мы пазнаёмілі ўсіх з рознымі формамі сацыяльнай падтрымкі, якія развіты і даступны на дадзены момант у нашым універсітэце. Куратары паслухалі і лідарай студэнцкага самакіравання пра тое, што робяць самі студэнты, як яны арганізуюць вольны час, як далучаюць малодшых студэнтаў да адукацыйнага працэсу. Многія не ведалі пра гэта, хоць інфармацыя дастаткова шырока распаўсюджваецца праз стэнды, інтэрнэт. Тым не менш, мы яшчэ раз пераканаліся, што ці то ад незацікаўленасці, ці то ад занятасці ва ўніверсітэце выкладчыкі не інфармаваныя пра наяўныя інструменты падтрымкі студэнтаў у адукацыйным працэсе.

Калі ж казаць пра фінансавую падтрымку, то ў нас распрацавана схема, вылучаюцца значныя сродкі для студэнтаў бюджэтнай формы навучання. 7,5 % стыпендыяльнага фонду ідзе на заахвочванне актыўных студэнтаў і матэрыяльную дапамогу. Наогул, матэрыяльная дапамога аказваецца па дзвюх лініях. Там, дзе чалавек мае патрэбу бяспрэчна, рашэнне прымае савет па матэрыяльным стымуляванні і аказанні матэрыяльнай дапамогі студэнтам і аспірантам. Калі патрабуецца разгляд, больш дэталёвае высвятленне ўмоў жыцця, праблем, то гэта прэагатыва факультэтаў, бо на месцах лепш валодаюць сітуацыяй. Уся сістэма ў нас выбудаваная, і, як яна працуе, шмат у чым залежыць ад добрасумленнасці кіраўніцтва факультэтаў і актыўнасці саміх студэнтаў.

Стыпендыяльны фонд – гэта бюджэтныя грошы. Са студэнтамі-платнікамі складаней, але ўніверсітэт знаходзіць магчымасць матэрыяльна ім дапамагчы ў экстранных выпадках, а таксама падтрымліваць студэнтаў, якія ўносяць значны ўклад у грамадскае жыццё. На дадзены момант у нас вылучаецца 5 млн у месяц з уласных сродкаў БДУ на заахвочванне такіх актыўных студэнтаў-платнікаў. Грошы невялікія, але мы стараемся іх правільна размеркаваць.

– Колькасць студэнтаў у БДУ за апошнія гады значна вырасла. Ці ўплывае гэта на інтэнсіўнасць сацыяльнай працы?

– Вядома, з ростам агульнай колькасці студэнтаў ва ўніверсітэце расце і колькасць тых, хто патрабуе ўвагі. Наогул, няма такіх студэнтаў, якія не маюць патрэбу ў садазейнічанні. Усіх студэнтаў трэба падтрымліваць. Не ва ўтылітарным сэнсе, а каб дапамагчы найбольш эфектыўна, з мінімальнымі стратамі і з максімальнымі набыткамі, прайсці шлях атрымання адукацыі. Як паказваюць нашы апытанні, пераважная большасць студэнтаў выступае за куратарай. Цяпер мы разгарнулі студэнцкую куратарскую службу – усе кажуць, што гэта выдатна, а гэта ж і форма сацыяльнай падтрымкі. Ад такой падтрымкі не адмовіцца ніхто – ні выдатнік, ні той, хто вучыцца горш, з больш забяспечаных сем'яў і з менш забяспечаных. Усе студэнты маюць патрэбу ва ўхвале, у падтрымцы, у своечасова сказаным «трымайся».

Тэрмін «які мае патрэбу» – гэта не шылда і не штамп, які стаіць на студэнце. Бываюць нейкія разавыя сітуацыі, жыццёвыя калізій, нязначныя моманты, якія можна паправіць, дапамогшы альбо псіхалагічна, альбо фінансаво. Больш важна пры цеснай працы выкладчыка са студэнтам, калі добрасумленна падыходзіць да місіі педагога, убацьчыць такія моманты ў жыцці кожнага студэнта і знайсці спосаб іх вырашыць.

– Ужо некалькі гадоў студэнты маюць права атрымліваць кампенсаций за праезд, адносна нядаўна – за жыллё. Як гэта функцыянуе?

– Такія кампенсаций выплачваюцца згодна з пастановай Савета Міністраў. Кампенсаций за праезд займаюцца факультэты, яны збіраюць усе дакументы і рыхтуюць загаловак. Па арэндзе жылля створана ўніверсітэцкая камісія на чале з рэктарам і распрацавана схема, інфармацыя пра якую размешчана на сайце студгарадка (www.studgorodok.bsu.by) – там пазначана, што трэба зрабіць, каб атрымаць кампенсацию. Шчыра кажучы, асноўнай перашкодай для атрымання кампенсаций за жыллё з'яўляецца адсутнасць дамовы найму жылля ў студэнтаў, якія пражываюць на кватэры. Такі дакумент выключае магчымасць неправамерных выдаткаў, напрыклад, тым студэнтам, якія, хоць мінчанамі і не з'яўляюцца, але пражываюць з бацькамі ў ваколіцах Мінска. Аб'ём гэтых кампенсаций рэгулюецца нарматывамі

дакументамі і зараз складае 3 базавыя велічыні ў месяц.

– Сведчаннем гнуткага сацыяльнага рэагавання служыць апошняя матэрыяльная дапамога студэнтам-сіротам...

– Ва ўніверсітэце ўжо даўно існуе практыка два разы ў год аказваць матэрыяльную дапамогу катэгорыям студэнтаў, што маюць патрэбу. Сюды трапляюць сіроты, інваліды і студэнты, якія маюць дзяцей. Апошняя матэрыяльная дапамога студэнтам-сіротам у такім масавым парадку сапраўды аказана ўпершыню. Так, БДУ нядаўна істотна дапамог (больш за 2 млн руб. кожнаму) сіротам, якія дасягнулі 23-гадовага ўзросту. Справа ў тым, што па заканадаўстве ў сувязі з дасягненнем 23-гадовага ўзросту маладыя людзі страчваюць статус дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў і, адпаведна, ільготы. Дзякуючы эканоміі фонду матэрыяльнай дапамогі, мы знайшлі магчымасць падтрымаць такіх хлопцаў і дзяўчат.

– Уражае яшчэ і колькасць розных конкурсаў і праектаў для моладзі, якія таксама яе няслаба стымулююць...

– Гэта якраз той фрагмент дадатковых сацыяльных тэхналогій, якія зноў жа накіраваны на ўтрыманне студэнтаў у адукацыйнай прасторы, на развіццё іх індывідуальных якасцяў, на фарміраванне ўпэўненасці ў сабе пры вызначэнні і дасягненні жыццёвых мэтай.

Усё гэта патрабуе грошай, і ўніверсітэт гэтыя сродкі вылучае нават у цяжкія часы, разумеючы, наколькі гэта важна.

Але яшчэ раз падкрэслію, што сацыяльная падтрымка – гэта не толькі грошы. Спрыяць студэнту ў атрыманні выдатнай адукацыі, развіваць усе неабходныя для шчаслівага жыцця якасці, прышчапляць культуру працяглення патрыятычных пачуццяў, уплываць на фарміраванне асабістых перакананняў – складнікі сацыяльнай падтрымкі. Уласна, у гэтым і ёсць місія педагога.

Гутарыў
Сяргей ШАФАЛОВІЧ

Да кожнага студэнта – індывідуальны падыход!

Пад такім дэвізам пярвічная прафсаюзная арганізацыя студэнтаў БДУ рэалізуе асноўныя напрамкі сацыяльнай працы.

У прафкаме можна атрымаць адказы па пытаннях ільготнага крэдытавання, матэрыяльнай дапамогі або арганізацыі льготнага адпачынку, размеркавання, працаўладкавання, звальнення маладых спецыялістаў, садзейнічання па доглядзе дзіцяці. У цяжкай матэрыяльнай сітуацыі навучэнцы змогуць атрымаць дапамогу са сродкаў пярвічнай прафсаюзнай арганізацыі студэнтаў БДУ.

Студэнцкі прафсаюз удзельнічае ў вырашэнні праблемы забеспячэння жылём іншгарадніх навучэнцаў, а таксама праводзіць шэраг дабрачынных акцый.

Акрамя таго, прафсаюзны камітэт заўсёды вітае ініцыятыву студэнтаў і з радасцю дапамагае ў рэалізацыі свежых ідэй!

Звяртайцеся на адрас:
пр. Незалежнасці, 4, каб. 203,
тэл. 328-62-33.

На што разлічваць?

Ва ўніверсітэце распрацавана Палажэнне аб аказанні матэрыяльнай дапамогі.

Рэгулярна па рашэнні савета па матэрыяльным стымуляванні і аказанні матэрыяльнай дапамогі студэнтам і аспірантам БДУ з агульнаўніверсітэцкага фонду аказваецца матэрыяльная дапамога студэнтам бюджэтнай формы навучання ў сувязі са шлюбам, нараджэннем дзяцей, набыццём пецёўкі за поўны кошт, смерцю блізкага сваяка. На факультэтах аказваецца матэрыяльная дапамога ў сувязі з цяжкім матэрыяльным становішчам, стратай маёмасці, студэнтам з няпоўных сем'яў, са шматдзетных сем'яў, у сувязі з працяглай хваробай. Студэнтам платнай формы навучання, па магчымасці, таксама аказваецца матэрыяльная дапамога з уласных сродкаў універсітэта. Гэта матэрыяльная дапамога ў сувязі са смерцю блізкага сваяка, студэнтам-інвалідам, студэнтам, якія выходзяць дзяцей.

Рэктарат разглядае пытанні аказання дапамогі па аплаце навучання студэнтам платнай формы навучання, якія знаходзяцца ў цяжкім матэрыяльным становішчы, у складанай жыццёвай сітуацыі. У індывідуальным парадку разглядаецца кожная заява студэнта, хадайніцтва факультэта, і выносіцца рашэнне па канкрэтным выпадку.

У аддзеле сацыяльнай работы ўпраўлення выхаваўчай работы з моладдзю можна набыць пецёўкі ў санаторый-прафілакторый БДУ і скарыстацца санаторна-курортнымі паслугамі беларускіх аздараўленчых устаноў.

Па падрабязную інфармацыю можна звярнуцца ва УВРМ па адрасе: пр. Незалежнасці, 4, каб. 204, тэл. 209-52-75.

АСОБЫ

АБ'ЯВЫ

АМАТАР З МОЦНАЙ МАТЫВАЦЫЯЙ

Старшы выкладчык кафедры сістэмнага аналізу і камп'ютарнага мадэлявання ФРКТ Уладзімір ЛУТКОЎСКИ быў прызнаны найлепшым арганізатарам навукова-даследчай працы студэнтаў і аспірантаў БДУ. Пра сваю справу Уладзімір Міхайлавіч расказваў у інтэрв'ю.

– Я падаваў заяву ў намінацыю «Кіраўніцтва моладзевым аб'яднаннем». Прыняццё ўдзел дазволілі, безумоўна, поспехі студэнтаў і аспірантаў, прычым не толькі факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій, але і факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі. Тым больш 2012 год асаблівы: сёлета спаўняецца 10 гадоў з дня заснавання студэнцкага аддзялення Інстытута інжынераў па электроніцы і электратэхніцы ў БДУ (IEEE BSU Student Branch), арганізатарам і адным з кіраўнікоў якога з'яўляюся я. Прызнаюся шчыра: вынік конкурсу перасягнуў усе мае чаканні. Але гэта прыемна, бо на нашым факультэце мы заўсёды на даём вялікую ўвагу працы са студэнтамі. Варта ўспомніць хоць бы У. І. Мікуловіча, студэнцкая лабараторыя якога была найлепшай у СССР.

– Чым карыснае студэнцкае аддзяленне IEEE студэнтам, аспірантам і выкладчыкам?

– Дзейнасцю гэтага аб'яднання зараз кіруе аспірантка Яўгенія Лісіца, а першымі лідарамі былі Алег Бараноўскі, Пётр Назараў і Аляксандра Каўтанюк. За 10 гадоў з моманту яго стварэння многія сталі ўдзельнікамі міжнародных конкурсаў і канферэнцый і даказалі, што яны не толькі на еўрапейскім узроўні, а ў чымсьці нават і вышэй. Напрыклад, каманда студэнтаў ФПМІ (Ю. Багамолаў, С. Ціхан, Д. Рудоль) у 2011 г. па выніках алімпіяды па праграмаванні была прызнана найлепшай у Еўропе. Дзякуючы нашым агульным нама-

ганням, мы атрымалі практычна неабмежаваны доступ да рэсурсаў IEEE, а гэта мільёны артыкулаў па інфармацыйных тэхналогіях, радыёфізіцы і электроніцы. Зараз люты студэнт старэйшых курсаў, магiстрант ці аспірант лёгка можа аформіць падпіску на выданні і чытаць найноўшыя навукова-тэхнічныя публікацыі.

– Што перашкодзіла Вам са-мому абараніцца?

– Лічу сябе перш за ўсё прафесійным педагогам з вялікім практычным інжынерным вопытам. Я навучыўся радавацца поспехам вучняў больш, чым сваім уласным. Гэта ўменне шмат у чым пераняў ад сваіх бацькоў і, вядома ж, настаўнікаў – В. Э. Варатынскі, В. С. Міхайлава, А. А. Лабуды, А. П. Бурмакова – усе яны незвычайныя і выключна добразычлівыя людзі. Заўважу, што ў навучы я амаатар, але з моцнай матывацыяй. Аспірантуру скончыў з нулявым вынікам (калі не лічыць здачу мінімуму) – без дысертацыі. Гэта як у спорце: трэнерамі нярэдка становяцца тыя, хто сам цалкам не змог рэалізаваць свой патэнцыял. Трэба сказаць, што навука навучы не роўная: бывае жывая, а бывае і папяроявая. Я не люблю руціны, та-

му пастаянна адкладаю афармленне дысертацыі. Напэўна, славалюбства дапамагло б адолець руціну, але яго не хапае...

– А якія Вашы навуковыя iнтэрэсы?

– Навуковыя iнтэрэсы ў мінулым – фатоніка і навуковае прыборабудаванне. У гэтых галінах мае асноўныя публікацыі і вынаходкі. Цяпер усё больш цікавіць камп'ютарнае мадэляванне і аналіз даных на базе штучных нейронных сетак. Як я ўжо казаў, у мяне вялікі практычны вопыт. У прыватнасці, я працаваў у Цэнтральным канструктарскім бюро, шмат камунікаваў з навукоўцамі з Нацыянальнай акадэміі навук. Дзякуючы гэтаму мне ўдаецца знаходзіць для студэнтаў цікавыя тэмы.

– Ці прыходзіцца «заваб-ліваць» студэнтаў у навуку?

– Не, не прыходзіцца. Звычайна яны завабляюць нас самі. Матывацыя ёсць заўсёды, але яе варта падтрымліваць, інакш яны змогуць рэалізаваць сябе ў іншых сферах. Лічу, што трэба больш увагі надаваць праектам з практычнай скіраванасцю. Нядаўна рэцэнзавалі заяўку на грант двух студэнтаў ФПМІ, дзе прапануецца арыгінальнае асяроддзе для стварэння

камп'ютарнай графікі. Па фармальным крытэрыях гэтаму праекту цяжка канкураваць з чыста навуковымі праектамі, дзе спіс публікацый звычайна даўжэйшы, але ён вельмі актуальны, і яго аўтарам хочацца пажадаць поспеху. Думаю, мы шмат страцілі, калі сышлі ад базавага фінансавання навукі. Зараз усё фінансуецца асобна, існуе сістэма грантаў для студэнтаў і аспірантаў, але ва ўсім ланцужку школьнік – студэнт – аспірант яшчэ застаюцца слабыя звёны.

– Шмат хто зараз заклапоча-ны ўзроўнем абітурыентаў...

– Цяпер мы рыхтуемся да Дня адчыненых дзвярэй. Спадзяёмся, што сёлета на факультэт прыйдзе шмат зацікаўленых школьнікаў, але ў наступным годзе іх, магчыма, будзе нашмат менш. Справа ў тым, што з 2012 г. усе гурткі для школьнікаў пераходзяць на платную аснову. У тым ліку і гурткі тэхнічнай творчасці. Бацькі задумаюцца: ці варта плаціць за гурток, ці лепш наняць рэпетытара, каб падрыхтаваць дзіця да экзаменаў і тэсціравання? Ды і школьнікі хутка знойдуць альтэрнатыву гурткам: у сучаснай моладзі спакус шмат.

– Тады якім чынам трэба будаваць працу з будучымі студэнтамі?

– Трэба шукаць новыя формы. Магчыма, арганізоўваць якія-небудзь конкурсы, майстар-класы. На жаль, прадметныя алімпіяды для абітурыентаў не маюць належнага статусу. Думаю, што да абітурыентаў трэба ставіцца больш выбіральна: варта меркаваць не толькі па балах у сертыфікатах.

Напрыканцы хачу выказаць падзяку, у першую чаргу, журы – за высокую ацэнку маёй працы, адзелу НДРС і кіраўніцтву БДУ – за арганізацыю конкурсу і ўважлівае стаўленне да студэнтаў, кіраўніцтву факультэта і калегам па кафедры – за падтрымку. Лічу, што гэта наш агульны поспех.

Гутарыла
Таццяна БАБУШКІНА

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ЗАГАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: інфармацыйных сістэм кіравання, фізіялогіі і біяхіміі раслін;

ПРАФЕСАРАЎ КАФЕДРАЎ: інфармацыйных сістэм кіравання, камп'ютарных тэхналогій і сістэм, вылічальнай матэматыкі;

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: біяфізікі, агульнай фізікі, фізікі цвёрдага цела, энергафізікі, квантавай радыёфізікі і оптаэлектронікі, тэарэтычнай і прыкладной механікі, функцыянальнага аналізу, біяхіміі, англійскай мовы эканамічных спецыяльнасцяў, германскіх моў, міжнароднага турызму, замежнай літаратуры, прыкладной лінгвістыкі, рускай літаратуры, літаратурна-мастацкай крытыкі, вылічальнай матэматыкі, вышэйшай матэматыкі, матэматычнай фізікі, тэорыі імавернасцяў і матэматычнай статыстыкі, тэхналогій праграмавання;

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: агульнай фізікі, тэарэтычнай фізікі і астрафізікі, агульнай матэматыкі і інфарматыкі, малекулярнай біялогіі, генетыкі, фізіялогіі чалавека і жывёл, мікрабіялогіі, заалогіі, англійскай мовы эканамічных спецыяльнасцяў, англійскай мовы гуманітарных спецыяльнасцяў, германскіх моў, англійскага мовазнаўства, прыкладной лінгвістыкі, раманскага мовазнаўства, фізічнага выхавання і спорту, тэлебачання і радыёвяхавання, тэхналогій камунікацыі, метадаў аптымальнага кіравання, шматпрацэсарных сістэм і сетак, англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў, англійскай мовы гуманітарных факультэтаў;

ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: англійскай мовы эканамічных спецыяльнасцяў, міжнароднага права, нямецкага мовазнаўства, раманскага мовазнаўства, рускай літаратуры, замежнай літаратуры, тэорыі і метадалогіі журналістыкі;

АСІСТЭНТА КАФЕДРЫ вышэйшай матэматыкі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220030, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5-а, упраўленне кадраў, тэл. 209-54-36.

НДІ ПРЫКЛАДНЫХ ФІЗІЧНЫХ ПРАБЛЕМ ІМЯ А. Н. СЕЎЧАНКІ БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

– навуковага супрацоўніка лабараторыі дыстанцыйнай фотаметрыі па спецыяльнасці «прыборы і метады эксперыментальнай фізікі» (01.04.01) – 2.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Дакументы накіроўваць на адрас: г. Мінск, вул. Курчатава, 7, НДІ ПФП.

Тэл.: 212-48-43.

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

Шанойныя калегі!

Ад сябе асабіста і ад усяго шматтысячнага калектыву Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта сардэчна вінішую вас з юбілеем.

Мы ад усёй душы рады пажадаць вам добрага здароўя, вялікага шчасця, шмат гадоў натхнёнай працы на карысць нашага ўніверсітэта.

Рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка

2 красавіка

Бізюк Леанід Аляксеевіч, дацэнт кафедры экалогіі чалавека

3 красавіка

Гедымін Ларыса Анатольеўна, дацэнт кафедры гісторыі беларускай мовы

12 красавіка

Леўшык Уладзімір Міхайлавіч, начальнік штаба грамадзянскай абароны

14 красавіка

Еўтухоў Ігар Арэставіч, прафесар кафедры гісторыі старажытнага свету і сярэдніх вякоў

16 красавіка

Чэб Алена Сяргееўна, дацэнт кафедры матэматычнай фізікі

18 красавіка

Звяровіч Ігар Эдмундавіч, дацэнт кафедры тэорыі функцый

Спіс усіх імяніннікаў размешчаны на сайце БДУ www.bsu.by ў раздзеле «Нашы юбіляры».

Лешчанка Сняжана Канстанцінаўна, дацэнт кафедры фінансавага права і прававога рэгулявання гаспадарчай дзейнасці

19 красавіка

Мурашка Ларыса Іванаўна, дацэнт кафедры глебазнаўства і зямельных інфармацыйных сістэм

20 красавіка

Чаранкевіч Сяргей Мікалаевіч, загадчык кафедры біяфізікі доктар біялагічных навук, акадэмік НАН Беларусі

25 красавіка

Зубко Васіль Іванавіч, загадчык навукова-даследчай лабараторыі дыэлектрычнай спектраскапіі гетэрагенных сістэм

30 красавіка

Савіцкая Таццяна Аляксандраўна, дацэнт кафедры фізічнай хіміі

Паводле інфармацыі ўпраўлення кадраў БДУ

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

«Прыцягальнасць непадобнага» (гутарка з выкладчыкам кітайскай мовы ў БДУ Лі Цзю) – «Літаратура і мастацтва» (16.03).

«Пра стварэнне інавацыйнай сістэмы» (артыкул дэкана эканамічнага факультэта БДУ Міхаіла Кавалёва) – «СБ–Беларусь сёння» (16.03).

Старт грамадска-асветніцкай акцыі «Універсітэт – твой крок у будучыню–2012» – edu.gov.by (12.03), bt-1.by, belTA.by, belniva.by, «Мінск-новости» (15.03).

«Сеўкавы ўніверсітэты» – «СБ–Беларусь сёння» (07.03).

«Упершыню ў Беларусі сацыялагі памераюць індэкс дэзалага аптымізму» – belTA.by, novostimira.com.ua, 21.by, naviny.by, tut.by (05.03).

«Зваротны адлік» – «Мінский курьер», mk.by (02.03).

Правядзенне ў БДУ і вынікі Рэспубліканскай студэнцкай юрыдычнай алімпіяды – belTA.by, novostimira.com.ua (01.03), 21.by (01.03, 02.03), «Мінск-новости» (02.03, 05.03).

Пачатак рэгістрацыі на прафесіянальна-псіхалагічнае сумоўе ў БДУ – Інтэрфакс, 21.by, wikidigger.ru (01.03); «Мінск-новости» (02.03), kr.by, bt-1.by, СТБ (05.03), «Звязда», zvyazda.minsk.by (07.03).

«Траекторыі рэлігійнага пошуку» (адзін з аўтараў артыкула – начальнік цэнтра міжнародных адносін Інстытута тэалогіі БДУ Рыгор Даўгяля) – «Беларуская думка», № 2.

Пра конкурс «Супермен–2012» у БДУ – «Мінск-новости», univer.by (28.02), belaPAN.by (01.03), sb.by (02.03); «Звязда/Чырвоная змена», zvyazda.minsk.by (15.03).

«Чаму японцы могуць навучыць беларусаў» (пра выкладчыка БДУ Акіру Фурусаву) – oren.by (28.02).

«Веды ў цане» – «Мінский курьер», mk.by (28.02).

«Руская мова як замежная» (гутарка з загадчыкам кафедры тэорыі і метадыкі выкладання рускай мовы як замежнай ФМА БДУ Сяргеем Лебядзінскім) – «Настаўніцкая газета» (28.02).

Падпісанне дамовы аб супрацоўніцтве паміж БДУ і ўніверсітэтам Фукусімы – «Мінск-новости» (27.02).

«Сёлета правілы паступлення ў ВУ не змяняцца» – «Звязда» (25.02).

Перамогі ліцэістаў у рэспубліканскіх і міжнародных турнірах – «Настаўніцкая газета» (25.02, 01.03); belTA.by (07.03, 16.03), novostimira.com.ua (07.03), 21.by (11.03, 16.03, 18.03), it.tut.by, «Мінск-новости» (11.03); bt-1.by (17.03).

Падрыхтоўка РР-спецыялістаў у Інстытуце журналістыкі БДУ – belTA.by (25.02); sb.by (26.02).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Маштабнае святкаванне Дня роднай мовы, абяцаная міністрам адукацыі сустрэча ў БДУ на конт беларускай мовы падштурхнулі нас пацікавіцца: а хто сёння выкладае ў БДУ па-беларуску? Агульная карціна выявілася няпростая. Поруц з панойнай тэндэнцыяй да скарачэння беларускамоўнага выкладання, назіраецца нешматлюдная, але радасная сустрэчная тэндэнцыя – беларуская мова раптам адгукаецца там, дзе яе менш за ўсё чакалі.

Ты мяне разумееш?

Доктар Гун-Брыт КОЛЕР (Gun-Britt Kohler) – прафесар Інстытута славістыкі Альдэнбургскага ўніверсітэта (Паўночная Германія), якая выкладае па-беларуску на філалагічным факультэце.

– Спадарыня Гун-Брыт, адкуль у Вас цікавасць да беларускай мовы?

– Я славіст, мой навуковы інтарэс – малыя літаратуры. Слова «малы» трэба разумець агульна. Ёсць шэраг славянскіх літаратур, якія адрозніваюцца ад агульнай мадэлі развіцця. Мяне цікавіць, ці ёсць унутры гэтага шэрагу агульнасці, ці можна выбудаваць нейкую тыпалогію. З гэтага пункта гледжання беларуская літаратура вельмі цікавая – і вельмі складаная. Тры гады таму я па-беларуску яшчэ не размаўляла і з літаратурай не была знаёмая. Спраша думала, што здолею разабрацца хутка: літаратура дастаткова маладая. Але, як выявілася, не ўсё так проста. Першыя дні бываюць крызісы, калі я думаю, што нешта зразумела, але потым бачу, што нічога не разумею ў гэтай літаратуры.

– А якія яшчэ літаратуры разглядаеце?

– Бадай што кожны славіст у Германіі пачынае праз рускую мову і з рускай літаратуры. Яна, канечне, не з'яўляецца малой. Даўней займалася славенскай літаратурай. Цяпер вывучаю харвацкую літаратуру, а яшчэ польскую. Для ўсіх названых уласцівая цесная сувязь паміж літаратурай і нацыянальным элементам, але гістарычнае развіццё іх вельмі адрозніваецца. Цікава таксама малыя неславянскія літаратуры. У чэрвені ў Альдэнбургу будзе канферэнцыя, прысвечаная параўнанню нідэрландскай і беларускай літаратуры.

Фота: Гун-Брыт Кохлер

Яна стане лагічным працягам канферэнцыі пра беларускую літаратуру, якую мы арганізавалі разам са сп. Паўлам Навуменкам і ў якой удзельнічалі многія выкладчыкі БДУ.

– Раскажыце, калі ласка, як Вы вучылі мову?

– У Беларусі, індывідуальна. Існуе дамова паміж Альдэнбургскім універсітэтам і БДУ, і ў рамках гэтай дамовы ў мяне з'явілася такая магчымасць. У мінулым годзе прыехала сюды на шэсць тыдняў і пачала займацца. Ведаю ўжо рускую і польскую, што, з аднаго боку, дапамога, а з іншага праблема – можна сказаць, што зараз мае руская і польская сапсаваліся з-за беларускай. Тыпова. Трэба час, каб у галаве ўсталяваліся пэўныя коды, якія змогуць працаваць адначасова. У мяне гэтага няма, бо ў Мінску гавару, за рэдкімі выключэннямі, па-беларуску.

– От каб усе беларусы маглі гэтым пахваліцца! Але ж Вам даводзіцца пакідаць універсітэцкую супольнасць, выходзіць у горад – як ставяцца да Вашай

беларускай мовы мінчукі?

– У краме, калі людзі да мяне звяртаюцца па-руску, я адказваю па-руску. Калі трэба проста падтрымаць размову, то гавару па-беларуску, бо мне гэта зараз бліжэй. А ў БДУ вакол мяне выключна беларуская мова – я ведаю, што гэтак не на ўсіх факультэтах, але на філфаку так. Былі моманты, калі мы з маёй настаўніцай размаўляем паміж сабой па-беларуску ў горадзе, людзі гэта чуюць і да нас звяртаюцца, звычайна яны гавораць – вой, якая ў вас прыгожая беларуская мова! І не з-за таго, што я замежніца, а з-за таго, што пачуць беларускую мову на вуліцах, на жаль, рэдкая з'ява. Але нейкіх негатыўных выпадкаў ў мяне з-за мовы не здаралася. Бывае, што чалавек кажа: «Вой, як добра, а я так не магу!». Бывае, людзі не зусім разумеюць мае асобныя словы, напрыклад, у аптэцы мы неяк спыталіся лекі для страўніка, у адказ чуем: гэта яшчэ што? Збольшага людзі ставяцца нейтральна.

– Што выкладаеце нашым студэнтам?

– У мяне была частка спецкурса – пяць лекцый на тэму «Беларуская літаратура XX ст. у ракурсе тэорыі поля». Метадалагічны падыход уключае тэорыю поля французскага сацыёлага Бурдзье, які дазваляе разглядаць літаратуру ў цеснай сувязі з сацыяльнай гісторыяй. Мне здаецца, што для малых літаратур менавіта такі падыход найбольш плённы, дазваляе ўлічыць шмат пазалітаратурных фактараў, якія вызначаюць развіццё гэтых літаратур. Пытанне мовы, напрыклад. Чаму літаратары выбіраюць адну мову, а не іншую – тут працуюць і сацыяльныя фактары, і літаратурныя, і індывідуальныя, персанальны выбар кожнага. Вельмі цікавая і складаная праблема.

– Ці ёсць у Вас улюбёны беларускі літаратар?

– Пакуль не. Галоўны мой інтарэс – першая траціна XX ст.: стаўленне, фарміраванне гэтай літаратуры, 1920-я гады, пры канцы якіх усё разбураецца. Дакладней, разбураюцца. Апрача гэтай фазы таксама крыху чытаю, але ўсяго так шмат... Пакуль магу казаць пра асобныя тэксты, якія мне вельмі падабаюцца. Самыя першыя творы, маленькія, чытала па-нямецку. Існуе дзве-тры анталогіі беларускай прозы на нямецкай мове. Памятаю, я тады думала, ахвоці мяне, ну што гэта за літаратура, такая сумная, чорная, бязвыхадная. Але гэта проста выбар складальнікаў анталогіі. З таго часу, як я чытаю ў арыгінале і раблю выбар сама, пачынала, які вялікі дыяпазон можна знайсці, якія ў беларускай літаратуры ёсць творы... лёгкія? Не, не тое слова. Ну, яна не такая і змрочная. Самае чорнае, што я чытала, – гэта Чорны. Пішу артыкул пра Зарэчкага – гэта таксама не дужа радасная старонка ў гісторыі літаратуры, справа з раманам «Крывічы». Мяне зацікавіў сам

факт публічнага перапісання твора – адзіны выпадак, пра які я ведаю. Так, існуе цэнзура, аўтацэнзура, але каб аўтар сапраўды сказаў: «Я хачу выдаць гэту пляму», каб напісаў па-іншаму пра тых самых герояў – гэта надзвычайна, але ж не вельмі прыемна. Я назвала гэту з'яву «аўтапалімпсест» – трэба выдаць напісанае раней і напісаць зноў, але аўтар, канечне, улічвае, што чытач ведае, як было напісана раней. Феномен дазваляе мне ўвайсці ў праблематыку перавароту з 1920-х на 1930-я гады – вельмі сумнага, непрыемнага, дэпрэсіўнага. Як аўтары спрабавалі знайсці дарогу, каб адначасова пісаць добрую літаратуру і застацца ў сістэме, бо іншай не было, – гэта вельмі цікава.

– Ці можаце параўнаць беларускіх і нямецкіх студэнтаў, у якіх выкладалі?

– На жаль, не магу, тут у мяне былі толькі лекцыі, таму з тутэйшымі студэнтамі не так шчыльна працавала. Да таго ж, гэта былі пачатковыя, якія пра беларускую літаратуру ведаюць, натуральна, больш за мяне. Але мне здаецца, што ім было цікава, мы палемізавалі. У тым, што я кажу, заўжды прысутнічае метадалагічны, тэарэтычны бок, можна выбудаваць сістэму – у вас па-іншаму крыху робіцца. Для мяне гэта быў добры вопыт, хацелася б папрацаваць на семінарах, але ўжо праз некалькі тыдняў мяне трэба ехаць у Германію і працаваць там. Мой тутэйшы партнёр, спадар Навуменка, у Альдэнбургу ўжо выкладаў, і студэнтам было надзвычайна карысна, бо сапраўднай беларусістыкі ў нас няма – не было мовы, не было лектараў. Цяпер ёсць палова стаўкі, і можна будзе ўключыць беларускую літаратуру ў навучанне побач з рускай і польскай мовамі і літаратурамі.

Беларускамоўнае выкладанне на факультэтах

Лічыць беларускамоўных выкладчыкаў БДУ – няўдзячны занятак. Па-першае, даволі прыкры для чалавека, які перажывае за беларускую культуру. Па-другое, небяспечны, бо выводзіць на вострыя для нашага грамадства пытанні рэальнага і дэкларатыўнага двухмоўя. Па-трэцяе, цяжкажыццёўляльны – не будзеш жа апытваць увесь ПВС, каб высветліць, хто сёння выкарыстоўвае ў выкладанні мову тытульнай нацыі.

Тым не менш, мы такія падлікі паспрабавалі ажыццявіць, для чаго звязаліся з дэканатамі ўсіх факультэтаў і спыталіся, ці выкладаецца па-беларуску што-небудзь, акрамя беларускай мовы, літаратуры і гісторыі. Натуральна, атрыманая інфармацыя не прэтэндуе на стопрацэнтную дакладнасць – гэтага не дасць і поўнамаштабнае сацыялагічнае даследаванне. Спадзеючыся не схібіць у аднаўленні агульнай карціны беларускамоўнага выкладання ва ўніверсітэце, запрашаем чытачоў «Універсітэта» звяртацца ў рэдакцыю і прапаноўваць дакладнейшыя звесткі.

З 16 факультэтаў беларускамоўных выкладчыкаў (апроч выкладчыкаў беларускай мовы, літаратуры і гісторыі) не знай-

шлося на біялагічным, ваенным, гуманітарным, даўніверсітэцкай адукацыі. На першым пра гэта шчыра шкадавалі – раней беларускамоўныя патокі тут існавалі. На другім само пытанне выклікала здзіўленне. На журфаку назапашаны вялікі патэнцыял беларускамоўнага выкладання, які, шкада, выкарыстоўваецца не напоўніцу. Найчасцей «родная» (на жаль, без лапак сёння ўжо не абыдзецца) мова гучыць на гістарычным і філалагічным факультэтах. На ФМА, ФФСН, ФПМІ, ФРКТ, эканамічным, фізічным, хімічным факультэтах адшукалася па некалькі энтузіястаў беларускай мовы. Напрыклад, на хімфаку іх двое: *Вячаслаў Жылко* (дацэнт кафедры аналітычнай хіміі), *Дзмітрый Чурыкаў* (ст. выкл. кафедры арганічнай хіміі). Абодва адзначаюць добрае стаўленне студэнтаў да беларускамоўнага выкладання, гатовыя сваімі сіламі кампенсаваць недахоп беларускамоўных дапаможнікаў (сп. Жылко звяртаецца да напрацовак папярэднікаў – на хімфаку ў 1990-я гг. таксама існаваў беларускамоўны паток, а яго калега перакладае для лекцый англамоўныя крыніцы). З замежнікамі даводзіцца працаваць індывідуальна, выдаткоўваючы асабісты час.

20 сакавіка на хімічным факультэце адбылася абарона дысертцыі на беларускай мове (навуковы кіраўнік – акадэмік А. А. Івашкевіч). Аспірант кафедры неарганічнай хіміі быў адрэкамендаваны нам дэканам як «энтузіяст беларускай мовы, але не фундаменталіст»: квантавахімічнымі даследаваннямі ўласціваасцяў кластараў серабра адсарбаваных на паверхні дыаксиду тытану Аляксей Мажэйка займаўся, у тым ліку, два гады ў Германіі. Складанасці з беларускамоўнай хімічнай тэрміналогіяй навукоўца, як бачым, не палохаюць.

На геаграфічным факультэце большасць дысцыплін, звязаных з Беларуссю, выкладаецца па-беларуску. Парадаваў таксама і юрыдычны факультэт, дзе знайшлося ажно дзве кафедры з беларускамоўнымі выкладчыкамі. На механіка-матэматычным факультэце да гэтага года беларуская мова шырока выкарыстоўвалася ў выкладанні асноўных дысцыплін, у тым ліку ў выданні падручнікаў і метадычных дапаможнікаў, але якраз летась было прынятае рашэнне перайсці цалкам на рускую мову. Чаму? Распытаем *Галіну Расольку*, дацэнта кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэ-

лявання, якая дваццаць гадоў прытрымлівалася беларускай мове ў выкладанні: «З аднаго боку, кантынгент студэнтаў вельмі слабы, многія зусім не ведаюць беларускай мовы, падчас заняткаў перапытваюць словы, самі просяць рускамоўнага выкладання. З іншага – у БДУ пашыраецца міжнароднае супрацоўніцтва, сёлета ў нас на педагогічным два студэнты з Туркменістана. Пераход на рускую мову – гэта, можна сказаць, аб'ектыўная неабходнасць. Хаця ёсць у нас і студэнты, якія нават пры рускамоўным выкладанні размаўляюць па-беларуску, і нямала выкладчыкаў, якія паўсядзённа карыстаюцца беларускай мовай».

Няма сумненняў, праблема мовы ў беларускім грамадстве – гэта сістэмная праблема, якую адзін універсітэт не вырашыць, тут патрэбнае ўздзеянне і сям'і, і школы, і СМІ, патрэбныя сур'ёзныя палітычныя рашэнні. Аднак вядучая ВУН краіны мае немалы ўплыў на справы ў краіне, і гэта можна было б скарыстаць для павышэння прэстыжу мовы, тым больш напрацовак і энтузіястаў у БДУ хапае.

Матэрыялы паласы падрыхтавала Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ

На агнявым рубяжы Ірына Гарбачова

СПОРТПЛЯЦОЎКА

Настралялі на «золата»

Зборная каманда БДУ ўпершыню заняла 1 месца ў Рэспубліканскай універсіядзе па біятлоне.

У ліку пераможцаў: студэнтка 4 курса факультэта філасофіі і сацыяльных навук *Таццяна Каляда*, студэнтка 4 курса гістарычнага факультэта *Ганна Рошчынская*, трэцякурсніца эканамічнага факультэта *Ірына Гарбачова*, першакурсніца юрыдычнага факультэта *Дзяна Бабіцкая*, студэнт 6 курса гістарычнага факультэта *Сяргей Дашкевіч*, студэнт 2 курса ФМА *Міхаіл Чаркас*, другакурснік факультэта філасофіі і сацыяльных навук *Аляксандр Разановіч* і трэцякурснік факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій *Сяргей Кныш*. Акрамя таго, усе вышэйпералічаныя дзяўчаты сталі першымі ў эстафеце, а Дзяна Бабіцкая выйграла індывідуальную гонку. Трэнер біятлістаў – выкладчык кафедры фізічнага выхавання і спорту БДУ *Вольга Васілёнак*. Ва ўніверсіядзе па біятлоне прымалі ўдзел 12 універсітэцкіх каманд. Праходзіла яна ў Раўбічах з 5 па 7 сакавіка.

Вызначылася зборная БДУ і ў Рэспубліканскай універсіядзе па лыжных гонках, заняўшы ў гэтых прэстыжных спаборніцтвах 2 месца. Лыжныя гонкі праходзілі з 8 па 11 сакавіка ў Раўбічах. У іх прымалі ўдзел 23 каманды ВНУ нашай краіны. У складзе сярэбраных прызёраў: *Алена Саннікава* (6 курс гістарычнага факультэта), *Таццяна Каляда* (4 курс ФФСН), *Ганна Рошчынская* (4 курс гістарычнага факультэта), *Яніна Граковіч* (1 курс юрыдычнага факультэта), *Аляксандр Іаненкаў* (1 курс юрыдычнага факультэта), *Сяргей Дашкевіч* (6 курс гістарычнага факультэта), *Уладзімір Мажэйка* (1 курс гістарычнага факультэта), *Дзяніс Крывашэй* (5 курс юрыдычнага факультэта). Акрамя таго, дзяўчаты занялі 2 месца ў эстафеце, а Алена Саннікава яшчэ і 1 месца ў асабістай гонцы. Хлопцы заваявалі 3 месца ў эстафеце, а ў асабістай гонцы першынстваваў *Аляксандр Іаненкаў*. Трэнеры каманды – старшыя выкладчыкі кафедры фізвыхавання і спорту *Людміла Капылова* і *Уладзімір Лятун*.

Паводле інфармацыі спартклуба БДУ

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Дыпламы 1 ступені VI Адкрытай алімпіяды школьнікаў на праграмаванні, якая прайшла ў Маскве 6–8 сакавіка, заваявалі ліцэісты БДУ Уладзіслаў Падцёлкін (593 балы) і Андрэй Ражноўскі (502 балы).

Такую ўзнагароду давалі школьнікам, якія атрымалі больш за 500 балаў. Іх сярэдні бал у Беларусі апынулася сямёра. Дыпламамі 2 ступені ўзнагароджаны ліцэісты Канстанцін Сокал (480 балаў) і Арцём Казак (450 балаў). Алімпіяда праводзілася ў два этапы: завочны, праз інтэрнэт, і вочны, заключны. Завочны этап доўжыўся з 10 кастрычніка 2011 па 15 студзеня 2012 г. У ім удзельнічалі 1619 чалавек з Расіі, Беларусі, Балгарыі, Казахстана, Украіны, Таджыкістана і Латвіі. У заключным вочным туры ў Маскоўскім фізіка-тэхнічным універсітэце ўдзельнічалі 302 школьнікі, якія прадэманстравалі найлепшыя вынікі.

Абсалютным пераможцам юбілейнага XX Рэспубліканскага турніру юных фізікаў стала каманда 10-х класаў ліцэя БДУ.

Дыплом першай ступені ў каманды 11-х класаў ліцэя БДУ. Яшчэ адзін фіналіст – каманда адзінаццацікласнікаў сталічнай гімназіі № 29 – атрымала дыплом другой ступені. З удзельнікаў гэтых дружных будзе сфарміравана зборная Рэспублікі Беларусь, якая прадставіць нашу краіну ў Германіі ў ліпені на Міжнародным турніры юных фізікаў.

XX Рэспубліканскі турнір юных фізікаў прайшоў з 2 па 5 сакавіка ў ліцэі БДУ з удзелам больш за 100 школьнікаў з усіх куткоў Беларусі ў рамках дзяржаўнай праграмы «Адораныя дзеці» пры падтрымцы Міністэрства адукацыі нашай краіны.

Аспрэчвалі пераходны кубак, заснаваны ліцэем БДУ, 22 найлепшыя каманды з усіх абласцей, якія перамаглі ў рэгіянальных адборачных турах. Кожная з іх складалася з 5 школьнікаў.

У складзе пяцёркі пераможцаў: дзесяцікласнікі-ліцэісты Арцём Буры, Яўген Алейнік, Дар'я Сцепаненка, Станіслаў Латушка, Аліна Пезкіна. Кіраўнікі каманды – Станіслаў Красулін і Іван Сялюжын. «Сярэбраныя» прызёры-ліцэісты 11 класа: Юлія Перагуд, Даніл Пастухов, Аляксей Караткоў, Юлія Караноўская, Таццяна Пыжык. Кіраўнік каманды – Станіслаў Пятруша.

Ліцэісты БДУ з вялікім поспехам выступілі на заключным этапе Рэспубліканскай алімпіяды па матэматыцы. Яе абсалютнымі пераможцамі сталі навучэнкі 11 і 10 класаў Марыя Манкевіч і Лізавета Даўгяля, якія набралі максімальную колькасць балаў. Яшчэ 19 ліцэістаў з 20 тых, хто ўдзельнічаў, заваявалі дыпламы! Спаборніцтвы праходзілі з 12 па 16 сакавіка ў Гомелі.

У выніку прадстаўнікі ліцэя БДУ атрымалі 4 дыпламы I ступені, 8 дыпламаў II ступені і 7 дыпламаў III ступені. Больш узнагарод (дыпламаў) ліцэісты заваявалі толькі ў 2003 г., калі адразу 20 вучняў сталі пераможцамі алімпіяды па матэматыцы.

Нагадаем, што 19–21 студзеня Марыя Манкевіч, Лізавета Даўгяля і яшчэ двое матэматыкаў-ліцэістаў БДУ Ілья Ідамкін і Раман Надваднюк паспяхова выступілі на VIII Міжнароднай Жаўтыкоўскай алімпіядзе па матэматыцы, фізіцы і інфарматыцы, якая праходзіла ў г. Алматы (Казахстан), дзе яны заваявалі сярэбраныя і бронзавыя медалі.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

ІМПРЭЗЫ

НАТХНЁНЫЯ КНІГАЙ

Студэнтам біяфака пашчасціла пайдзельнічаць у XIX Мінскай міжнароднай кніжнай выставе-кірмашы, якая праходзіла з 8 па 12 лютага. 11 лютага ладзілася прэзентацыя кнігі дацэнта Уладзіміра Навумовіча «Універсітэт – феномен цывілізацыі» з удзелам выдавецтва «Чатыры чвэрці», што і выпусціла ў свет кнігу, і Саюза пісьменнікаў Беларусі.

Шчыра кажучы, мы рыхтаваліся да прэзентацыі і чакалі яе. Паспяшаліся ўсім курсам, нягледзячы на тое, што яна адбывалася ў суботу, у другой палове дня, калі ў студэнтаў клопатаў хоць дарма аддавай.

Усё было цудоўна! І доўга будзе жыць нашы сэрцы і душы тая сустрэча з кнігай (і кнігамі) у год кнігі, цешыць уражаннімі, радаваць адкрыццямі. Найперш атмасфера. З вялікім задавальненнем мы пазнаёміліся з усёй выставай. На стэндах ад шматлікіх выдавецтваў з мноствам зацікаўленых кнігай асоб. Гэта было сапраўднае свята кнігі. На кожным кроку сустракалі пісьменнікаў, якія прэзентавалі свае творы.

Змястоўна і крэатыўна выбудавана прэзентацыя кнігі «Універсітэт – феномен цывілізацыі». На маніторы – выява БДУ як цэнтра сусвету, горада, краіны. Як доўга чакаў цябе, родны БДУ, наш шматмільённы беларускі народ,

Студэнты біялагічнага факультэта разам з дацэнтам Уладзімірам Навумовічам

чакалі гістарычнай беларускай землі. На экране – універсітэты свету: Балонья, Сарбона, Кембрыдж, Оксфард. Далёка за межамі роднай Беларусі шукалі свае ўніверсітэты людзі нашай роднай зямлі. Першымі па дарогах Еўропы паехалі купцы. Затым выходцы з Беларусі пацягнуліся за адукацыяй «у французскай старане, на чужой планеце». У Празе ў Карлавым універсітэце вучыліся драматург Леапольд Радзевіч і паэт Уладзімір Жылка. У далёкім Сант'яга быў рэктарам універсітэта Ігнацій Дамейка, на абеліску ў яго гонар «вы-

друкавана» – «вялікі асветнік». Францыск Скарына стаў доктарам медыцыны ва ўніверсітэце ў Падуі, які ўтварыўся ў выніку сыходу студэнтаў з Балонскага ўніверсітэта, першага ў Еўропе. Нашы сучасныя ехалі вучыцца, пакадаючы не толькі родны дом, але і каханых, развітваючыся са сваімі любымі нярэдка назаўсёды. Культурны генафонд нацыі доўгі час не складаўся, яго крышталізацыя ў грамадстве запавольвалася. Занадта доўга Беларусь заставалася донарам у развіцці навукі, культуры, асветы для іншых краін. Таму

заканамерна на імпрэзе прагучала старадаўняя беларуская песня «А ў полі дзве крынічаныкі» яшчэ з часоў Ф. Скарыны, у якой дзяўчаты просяць свайго мілага, «як стаялі (мы) пад хатаю», не ехаць у далёкі край, бо «застанеш ужо засватанай». На фоне Оксфарда і Кембрыджа прагучала студэнцкая песня XV стагоддзя «От зари до зари...», у якой гаворыцца пра студэнтаў, якія шаюць і любяць свой горад і альма-матар. Песеньку, вясёлую, задзірстую, з гумарам, мы «выдыхнулі» ад душы.

БДУ – кузня кадраў, флагман

навукі, культуры, спорту, маралі і этыкі. На прэзентацыі былі прадстаўлены імёны У. І. Пічэты, першага рэктара, А. Н. Сеўчанкі, рэктара, з якім звязаны росквіт універсітэта. У БДУ працавалі Якуб Колас, Янка Купала з'яўляўся сябрам вучонага савета Інбелкульту БДУ, М. Б. Кароль, асабісты доктар Леніна, заснаваў медыцынскі факультэт. Выказваў жаданне працаваць ва ўніверсітэце нават Альберт Эйнштэйн. Яркі і цікавы лёс паэта Алеся Гаруна – супрацоўніка БДУ. Ён удзельнік штурму Зімянга, баявы матрос на франтах грамадзянскай вайны. Напрыканцы прэзентацыі студэнты і шматлікія гледачы пачулі пасланне ад былога матроса крэйсера «Багатыр» і унтэр-афіцэра мінаносца «Забіяка».

Да першай гадавіны БДУ паэт Алесь Гурло, супрацоўнік БДУ, напісаў верш «Беларускаму ўніверсітэту», які прагучаў праз 90 гадоў.

Краіна будзе квітнець, калі мы будзем шанаваць кнігу. Студэнты пагадзіліся з падобнай высновай. Дзякуй за крэатыўную, удала падбраную па сюжэце, душэўную і цёплую імпрэзу. Дзякуй выдавецтву «Чатыры чвэрці» за патрэбную і цікавую кнігу. Дзякуй за эмоцыі ад кнігі.

Vivat universitas! Vivant professores! Vivant membra guaelibet!

Галіна Чыкун, Ганна Грынкевіч, Вікторыя Галавенчык, Валянціна Паўлючанка і ўсе студэнты 1 курса біялагічнага факультэта БДУ.

Усяго 182 подпісы.

Анюта ГРЫНКЕВІЧ

ВІНШУЕМ!

ДА ЎВАГІ

СТУДЭНТЫ І ВЫКЛАДЧЫКІ – У БЯСПЕЦЫ

Служба аховы і бяспекі нядаўна адзначыла сваё 15-годдзе. БДУ не прамінуў з гэтай нагоды ўзнагародзіць яе супрацоўнікаў за добрасумленную працоўную дзейнасць і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці граматамі і каштоўнымі падарункамі.

Гэта адно з буйных структурных падраздзяленняў нашага ўніверсітэта. Яно налічвае 176 чалавек, сярод якіх 51 аператыўны дзяжурны і 113 вартаўнікоў. Усіх іх добра ведаюць нашы выкладчыкі і студэнты, удзячныя за сваю бяспеку. Гасцям, якія ўпершыню трапляюць у дворык БДУ, адразу кідаецца ў вочы інтэлігентны выгляд аператыўных дзяжурных, якія гатовы даць ветлівы адказ на любое пытанне.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт быў першай вышэйшай навукальнай установай у Беларусі, якая займала ўласную службу бяспекі. І сёння яна можа падзяліцца з іншымі калегамі сваім вопытам па прадухіленні правапарушэнняў. Апошнім часам БДУ надае ўсё большую ўвагу дысцыплінаванасці сваіх студэнтаў і супрацоўнікаў. У мінулым годзе ва ўніверсітэце была створана камісія па прафілактыцы правапарушэнняў, у якую ўвайшоў і начальнік службы аховы і бяспекі Вячаслаў Трафімычаў.

У сваёй дзейнасці служба аховы і бяспекі кіруецца правіламі ўнутранага распарадку для навучэнцаў

Начальнік службы аховы і бяспекі Вячаслаў Трафімычаў, намеснік начальніка Андрэй Давыдзёнак, начальнік участка Станіслаў Камароўскі, інжынер I катэгорыі Сяргей Крукаў

БДУ і Палажэннем аб прапускным і ўнутрыаб'ектавым рэжыме. Паводле гэтых дакументаў, яе супрацоўнікі кантралююць уваход і выхад, а таксама ўезд транспартных сродкаў і вываз маёмасці з універсітэцкага гарадка. У іх абавязкі ўваходзіць і праверка ўнутранага працоўнага распарадку: пасля працоўнага часу ў кабінетах і аўдыторыях людзі могуць заставацца толькі з пісьмовага дазволу рэктара ці прарэктара. Пад кругласутачнай аховай службы знаходзіцца 24 аб'екты ВУ.

Як і мае быць, усю інфармацыю пра правапарушэнні аператыўныя дзяжурныя ў першую чаргу дакладваюць рэктару БДУ. Аднак з правіннасцямі супрацоўнікаў і студэнтаў часта можа справіцца дэкан ці кіраўнік структурнага падраздзялення.

Падчас правядзення такіх масавых мерапрыемстваў, як Дзень ведаў, выпускныя вечары, юбілейнае фестывальнае, цэнтралізаванае тэсціраванне, прыёмная кампанія, служба аховы і бяспекі пераходзіць на ўзмоцнены рэжым працы. Перад

любым мерапрыемствам для аператыўных дзяжурных БДУ распрацоўваецца спецыяльны план дзеянняў, а таксама на дапамогу выклікаюцца супрацоўнікі ўнутраных спраў, АМАПа, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях і хуткай дапамогі.

Супрацоўнікі службы аховы і бяспекі кажуць, што ім прыемна працаваць ва ўніверсітэцкім асяроддзі, бо адукацыйнае ўплывае на паводзіны чалавека і робіць іх прыстойнымі ў любых выпадках.

Ганна ЛАГУН

На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь з пачатку года на 5 сакавіка адбылося 1700 надзвычайных сітуацый, з іх 1694 – пажару. Выратавана 295 чалавек, загінула 266, з іх 6 дзяцей.

За перыяд з 1 па 5 сакавіка толькі на тэрыторыі Маскоўскага раёна г. Мінска адбылося 14 надзвычайных сітуацый. Асноўныя прычыны пажараў: курэнне ў нецвярозым стане, курэнне ў ложку, свавольства дзяцей з агнём, пакінутая без нагляду ежа на пліце, перагрузка электрасеткі і г. д.

Выконваючы патрабаванні пажарнай бяспекі, вы абароніце сябе ад нечаканых надзвычайных сітуацый.

Маскоўскі РАНС г. Мінска

З пачатку бягучага года ў Мінску было здзейснена 9 ДТЗ, у якіх былі параненыя дзеці, у тым ліку на іх віне зафіксавана ўжо 3 выпадкі!

Паважаныя бацькі! Хутка пачнуцца вясновыя канікулы і вуліцы запоўняцца юнымі пешаходамі, найбольш уразлівымі ў гэты перыяд часу.

Аддзел дзяржаўтаінспекцыі Маскоўскага раёна сталіцы звяртаецца да ўсіх удзельнікаў дарожнага руху з патрабаваннем няўхільнага захавання Правіл дарожнага руху: пераход вуліцы пешаходамі і праезд пешаходных пераходаў кіроўцамі; вядома ж, не забываць пра захаванне хуткасных рэжымаў і праезд нерэгуляваных скрыжаванняў!

Будзьце ўзаемаветлівымі, беражыце сябе і сваіх блізкіх!

АДАІ Маскоўскага РУУС г. Мінска

ДАЛУЧАЙЦЕСЯ!

Рамантыкі ў зялёных берэтах

На факультэце міжнародных адносін існуе ўнікальная студэнцкая арганізацыя – аператыўны студэнцкі атрад (АСА), што аб'ядноўвае студэнтаў аддзялення мытнай справы, якія мараць служыць у праваахоўным блоку мытных органаў Беларусі. Менавіта ў гэтым атрадзе выходзяць будучыя непрымырым змагары з эканамічнай злачыннасцю, кантрабандыстамі і ашуканцамі розных масцяў.

Сам атрад узнік у 2008 г. па ініцыятыве кафедры мытнай справы і пры шчырай падтрымцы дэкана факультэта прафесара В. Г. Шадурскага. Аператыўны атрад з'яўляецца органам студэнцкага самакіравання, дзейнасць якога заключаецца ў прафілактыцы правапарушэнняў і падтрымцы правапарадку на тэрыторыі і мерапрыемствах, якія праводзяцца ФМА БДУ, а таксама спрыянне мытным органам і органам унутраных спраў Рэспублікі Беларусь.

У сваёй працы аператрад узаемадзейнічае з дэканатам ФМА, кафедрай мытнай справы, студэнцкім саветам ФМА БДУ, іншы-

мі органамі студэнцкага самакіравання, моладзевымі грамадскімі арганізацыямі і добраахвотнай народнай дружнай БДУ.

Характэрна, што сяброўства ў аператрадзе трэба заслужыць. Ахвотныя ўступіць у АСА студэнты першага курса абавязаны вытрымаць выпрабавальны 6-месячны тэрмін. У гэты перыяд яны носяць адмысловыя камізэлькі кандыдата.

Сябры АСА з 2-га курса носяць форму чорнага колеру, падобную

да формы супрацоўнікаў аддзела барацьбы з кантрабандай мытні, адметным знакам з'яўляецца і галаўны ўбор – берэт зялёнага «мытнага» колеру. АСА мае і сваю сімволіку – тры залатыя стралы на сіне-зялёным полі ў палёце.

Адной з важных задач атрада з'яўляецца комплексная (маральна-псіхалагічная, фізічная і спецыяльная) падрыхтоўка яго сяброў да службы ў мытных органах. Студэнты навукаюцца па спецыяльнай

праграме і праходзяць практыку ў мытных у аддзелах барацьбы з кантрабандай. Асабліва ўвага надаецца фізічнай падрыхтоўцы студэнтаў-аператыўнікаў. Да прыкладу, у кастрычніку 2011 г. на спартакіядзе аддзялення мытнай справы каманда атрада заняла першае месца.

Аператрад слаўны сваімі студэнтамі. Кожны – гонар аддзялення. Сярод іх: камандзір АСА А. Курт-Назараў, камандзіры груп па курсах – М. Кавальчук, А. Гаўрылюк, А. Малярэнка, Я. Меліхавец. Абрала аператрад і найлепшая абітурыентка БДУ 2010 г. В. Хаванская.

Непасрэдна характарыстыку АСА могуць даць самі студэнты.

Курт-Назараў Аляксей, камандзір АСА (студэнт 3 курса):

Аператыўны студэнцкі атрад ФМА вось ужо які год аказвае разнастайную дапамогу і выконвае заданні як кафедры мытнай справы, так факультэта ў цэлым. Аператрад кампактны і нешматлікі. Зараз ён налічвае 20 супрацоўнікаў і 14 кандыдатаў, якія праходзяць жорсткі адбор для далейшай службы. Галоўная якасць аператрада – строгая дысцыпліна. Кожны супрацоўнік удзельнічае ў розных спартыўных мерапрыемствах факультэцкага і ўніверсітэцкага ўзроўню. Таксама супрацоўнікі

аператрада пастаянна ўдзельнічаюць у розных навукова-практычных канферэнцыях, займаючы прызавыя месцы; займаюцца разнастайнай творчай дзейнасцю.

Можна з упэўненасцю сказаць, што быць супрацоўнікам аператрада вельмі карысна (для будучай прафесіі) і ганарова!

Гаўрылюк Анастасія, камандзір групы 3 курса АСА (студэнтка 3 курса):

Лічу студэнцкі аператрад выдатнай ініцыятывай, якая прыносіць аб'ектыўную карысць як самому факультэту, так і яго супрацоўнікам. Членства ў аператыўным атрадзе дысцыплінуе, развівае арганізатарскія і камунікацыйныя навыкі, стымулюе творчую актыўнасць.

Малярэнка Аляксей, камандзір групы 2 курса АСА (студэнт 2 курса):

Супрацоўнікі АСА актыўна ўдзельнічаюць у навуковай дзейнасці, не забываючы таксама пра развіццё фізічных якасцяў. Заняткі ў розных спартыўных секцыях і здаровы лад жыцця – важныя складнікі жыцця аператрада. Акрамя таго, кожны супрацоўнік-мужчына праходзіць навучанне на ваенным факультэце БДУ, што з'яўляецца добрай падмогай.

Дацэнт В. А. АСТРОГА, загадчык кафедры мытнай справы

Сяргей ЧАЙКУН:

«У ШТО ВЕРЫЦЬ – СПРАВА КОЖНАГА»

На пасяджэнні Вучонага савета БДУ 27 лютага здарылася прыемная аказія. Герой Савецкага Саюза генерал-лейтэнант расійскай арміі Ігар Каваленка ўручыў Ордэн Чырвонай Зоркі дырэктару РУП «Шчымысліца» БДУ воіну-інтэрнацыяналісту Сяргею ЧАЙКУНУ. Да гэтай высокай узнагароды Сяргей Чайкун быў прадстаўлены за мужнасць і гераізм, праяўленыя падчас баявых дзеянняў у Афганістане лічэ ў 1984 г. Дзякуючы Усерасійскай грамадскай арганізацыі ветэранаў «Баявое братэрства», якая выявіла гэтыя звесткі ў архіве Міністэрства абароны СССР, узнагарода праз 28 гадоў знайшла свайго героя. Гэта і стала падставай пагаварыць з ім пра слаўнае мінулае і сучасны дзень сённяшні.

ВЯРНУЦА ЖЫВЫМ

Для мяне дадзены ордэн таксама сюрпрыз. Столькі год ужо прайшло. Дарэчы, гэта не першая ўзнагарода: ёсць яшчэ медаль за гонар і афганскі медаль.

У армію я пайшоў у кастрычніку 1983 г. На той момант быў ужо жанатым, 8 месяцаў дацэ, так што маёй задачай было не медалі заваёўваць, а вярнуцца жывым і здаровым. У Афган патрапіў пасля «вучэбкі» і праслужыў там крыху больш за год. Распачынаў у складзе 201-й мотастралоковай дывізіі ў г. Кундус. Наша падраздзяленне брала ўдзел у многіх баявых дзеяннях па ліквідацыі шматлікіх бандаў. Аднойчы наша артылерыйская група суправаджала калону людзей, і на нас напалі, а я быў паранены ў нагу. Пасля гэтага мяне накіравалі на ваенныя курсы ў Ашгабад (сталіца Туркменістана – аўт.) Пабыў там з месяц, у званні лейтэнанта ў маі 1985-га дэмабілізаваўся і вярнуўся дадому ў Гомель, дзе

яшчэ паўгода далечваў свае старыя раны. Рэха ад таго бою не засталася незаўважаным. Мне камандзір тады гаварыў: «Мы цябе прадставілі да ўзнагароды».

ПАМОЖАМ САБЕ САМІ

Пастановай Савета міністраў СССР для тых, хто служыў, былі прадугледжаны льготы (выдавалася спецыяльнае пасведчанне): пущэўкі на санаторнае лячэнне, магчымасць бясплатнага праезду, а тыя, хто не паспеў паступіць ва ўніверсітэты на працягу года, мелі магчымасць залічыцца без іспытаў. Але гэта пастанова была закрытай. У 1985-м пра вайну ў Афганістане нашмат гаварылі і грамадства пра яе амаль не ведала. Таму здаралася і такое: прыходзіў да чыноўніка інвалід альбо ветэран: «Мне прызначана тое і тое», а ў адказ маглі пачуць: «А я цябе на гэтую вайну не даслаў. Няхай той, хто даслаў, і займаецца тваёй справай». Але там, дзе чыноўнікі мелі сумленне і дзе арганізацыі ветэранаў былі моцныя, праблемы вырашаліся.

У Гомелі ў 1987 г. мы заснавалі арганізацыю воінаў-інтэрнацыяналістаў, каб паклапаціцца пра іх. Жывыя ўдзельнікі не маглі свае правы рэалізаваць, а што ўжо пра памерлых гаварыць? На могілках нават забаранялася пісаць, што чалавек загінуў на вайне, хаця і помнікі, і пахаванні – гэта клопат дзяржавы. Урэшце, мы дамагліся таго, што на манументах пачалі пісаць «загінуў пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку».

Падчас нашай працы мы даведваліся, што савецкія салдаты

не толькі ў Афгане ваявалі, але і ў іншых краінах, якім аказваў ваенную дапамогу Савецкі Саюз: у Карэі, Егіпце, Анголе, Эфіопіі, Мазамбіку. І ў 1989 г. у школе, у якой я пачынаў настаўнікам фізікі, а на той момант ужо быў дырэктарам, заснавалі музей, у якім разказвалі пра падзвігі гэтых салдат. Міхаіл Гарбачоў з нагоды адкрыцця музея даслаў тэлеграму, а Кірыл Мазураў (з 1965 па 1978 гг. першы намеснік старшыні Савета міністраў СССР, член палітбюро (прэзідыума) ЦК КПСС, а ў 89-м старшыня арганізацыі ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны СССР) прывёз нагрудны знак «Воін-інтэрнацыяналіст» і ўручыў яго байцам, што ваявалі ў Егіпце.

СКАСАВАЛІ ЛЬГОТЫ

Грамадская дзейнасць шырылася і расла. Дзякуючы, у тым ліку, перабудове і галоснасці стала магчыма распавесці шырокаму колу людзей пра гэтую вайну.

Пасля 1991 г. сітуацыя пачала змяняцца. Кожная з краін былога СССР пераасэнсавала гэтую вайну. У краінах Балты яе ўдзельнікаў ледзьве не аб'яўлялі па-за законам. Многія палілі ўзнагароды і дакументы, відаць, каб упісацца ў жыццё новай супольнасці.

А вось Расія, Беларусь, Украіна і Казахстан захавалі і памяць і клопат пра ўдзельнікаў вайны. Многія адшукалі сваё месца ў жыцці. Напрыклад, спадар Чарвонапіскі быў памочнікам прэзідэнта Украіны і дарадцам па пытанні ветэранаў.

У Беларусі ўпершыню ў Саюзе, дзякуючы кіраўніку дзяржавы, быў пастаўлены помнік воінам-інтэрнацыяналістам на Востраве мужнасці і смутку ў Мінску. Як-нік 771 беларус загінуў у Афганістане. А ўсяго за 10 гадоў з 1979 да 1989 гг. праз яе прайшло каля 30 тыс. нашых суайчыннікаў. Наша краіна доўгі час была лідарам па ўвазе да воінаў-інтэрнацыяналістаў, але гадоў 5–6 таму беларускі парламент урэзаў льготы для ветэранаў. Я езджу бясплатна і ў Расіі, і ў Казахстане, а ў нас – не.

І наша арганізацыя ў гэтым вінаватая: збавіла актыўнасць. У вайне загінуў 771 чалавек, а пасля яшчэ 6 тыс., і гэта пры тым, што тым салдатам, якія служылі, зараз не больш за 50.

А ПАТРЫЯТЫЗМ?

Грамадства зараз больш гаворыць пра надзённыя праблемы, чым пра падзвігі нашых салдат. І гэ-

та вельмі няправільна. 14 лютага – Дзень закаханых, свята досыць новае – усе святкуюць. Пра яго гавораць на ўсіх радыёстанцыях, паказваюць па тэлебачанні і пішуць у газетах. А 15 лютага Дзень памяці мужнасці загінулых воінаў-інтэрнацыяналістаў. Не выхадны дзень, але дзяржаўнае свята, і ў адозненне ад моладзевага свята, па тэлебачанні паказалі толькі хвілінны сюжэт на гэтую тэму. Свята некалькіх тысяч чалавек, так бы мовіць, вы ваявалі, вы і святкуйце. Не дзень падзвігу, а нейкі міжсабойчык атрымліваецца. А патрыятызм?

Колькі жывых ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны засталася? А «афганцаў»? Вайна тая 23 гады толькі як скончылася. Пакуль жывыя рэальныя ўдзельнікі вайны, гэтага не заменіш ні фільмамі, ні кнігамі. У Афгане салдат сцвердзіў воінскую прысягу – любоў да Радзімы – на справе. Можна ж усё жыццё гаварыць пра патрыятызм, але так і не сутыкнуцца з яго праяўленнем. Не факт, што чалавек, які гаворыць пра падзвіг, у рэальнай сітуацыі будзе на яго здатны. Словы ўдзельнікаў вайны таму і вартыя, бо ветэраны мелі магчымасць сутыкнуцца з гэтымі сітуацыямі на ўласным прыкладзе. А мы пра іх забываем...

КАГО МЫ ВЫХАВАЕМ?

Ёсць 2 важныя паняцці – веры і вера. Чалавек назапашвае інфармацыю, аналізуе яе і ў выніку атрымлівае веру, якія могуць змяняцца, карэкціравацца паводле розных абставінаў. А вера? Вера ва ўнутраным перакананні чалавека.

Тыя камуністы, якія сапраўды верылі ў ідэалы камунізму, і не здрадзілі сваёй веры: тыя, хто гінуў падчас Вялікай Айчыннай вайны, з імем Сталіна на вуснах ці з прыхаваным крыжыкам. Важна не тое, у што верылі, а тое, на якія дзеянні іх вера натхняла. Калі вера натхняла на абарону Радзімы, сям'і, значыць, у іх быў унутры, у душы фундаментальны стрыжань.

Патрыятызм падобны да веры. А ў што, у якія каштоўнасці ты верыш, кожны выбірае сам. Тут ужо ў дапамогу рэлігія, царква. І не ўсё ў нас тут гладка.

У фарміраванні патрыятызму могуць удзельнічаць і дзяржава, і грамадства, і сам чалавек. Чалавек жа сацыяльная істота. Навукай даказана, што ў жывёл няма пачуцця ўдзячнасці. Удзячнасць выходзіць з гэта, і не трэба думаць, што чалавек сам можа яе вываваць. Я як бацька не магу пагадзіцца з тым, каб мой сын бязладна карыстаўся сацыяльнымі сеткамі. Таму, чаму мае бацькі вучылі мяне, я магу і яго навучыць. Гэта і ёсць перадача вопыту. Развіццё цывілізацыі заснавана на перадачы вопыту, як кепскага, так і добрага. Кепскага, каб не наступалі на тыя ж граблі, і добрага, каб прымалі рашэнні, якія ўжо да іх правяралі на практыцы.

Ідэалогія і выхаванне павінны быць мэтанакіраванымі. Ветэраны могуць раскажаць пра тое, што самі бачылі. Людзі з падзвігам, яны былі ў сітуацыі, у якую іншыя не патрапляць. А маладыя хай самі адказваюць, як бы яны сябе павялі пры тых

абставінах. Заўсёды былі і дзержавыя, ацэнныя ведаць, як ацэньваецца яго ўчынак. І тут важная пазіцыя дзяржавы і грамадства. Калі грамадства і дзяржава не будуць клапаціцца пра гэтую ацэнку, тады заўжды будзе ўзнікаць пытанне: «Навошта паміраць, калі пасля чыноўнік усё роўна скажа «я цябе на вайну не даслаў?»».

Можна колькі заўгодна крытыкаваць Злучаныя Штаты, але ЗША апаганіць памяць сваіх салдат не дадуць. Я бываў у Японіі, там на амерыканцаў мясцовыя законы не дзейнічаюць. Рэха вайны, Японія ж прайграла. Нават калі салдаты здзейснілі злачынства, іх не могуць затрымаць. Будуць судзіць самі, па амерыканскіх законах. Я не кажу, добра гэта ці дрэнна, я кажу пра стаўленне. У ЗША безліч арганізацый клапаціцца пра ветэранаў В'етнама, а ўсе пенсіі і фонды на дзяржаўным рахунку. У свой час мы з такімі арганізацыямі супрацоўнічалі.

КАБ НЕ ЗАБЫВАЛІ ПРА ПОДЗВІГ САЛДАТ

Важна ведаць гісторыю СССР і Беларусі, гісторыю месца, дзе жывеш. Пра Вялікую Айчынную і Афганістан. Але факультатывы ці курсы ў школе альбо ва ўніверсітэце праблемы не вырашаць. Веды трэба даваць у тым узросце, калі яны ўспрымаюцца. У школе трэба гаварыць на ўзроўні азнаямлення, а ва ўніверсітэце – пераходзіць да канкрэтных учынкаў. Вось, напрыклад, малады хлопец загінуў у Афганістане, ягоных бацькоў таксама няма больш у жывых. Усё, лінія абарвалася, стаяць адзінока магільні. На такія святы, напрыклад, 23 лютага, неабходна наведваць такія пахаванні і даглядаць іх. Бо гэта важна.

23 лютага зараз трансфармавалася са свята Узброеных Сіл у свята мужчын – Дзень абаронца Айчыны і Узброеных Сіл, і я нічога страшнага ў гэтым не бачу. Любы мужчына – патэнцыйны абаронца. У арміі гэта выхадны дзень.

На такіх святах, як 15 ці 23 лютага, Дзень Перамогі, на працягу ўсяго дня толькі пра гэтыя падзеі і трэба гаварыць: шматлікія фільмы, песні, вершы, сустрэчы з жывымі ўдзельнікамі – у гэты дзень хай пра гэта гаворыць уся грамадскасць.

Нельга праводзіць такія святы на ўзроўні Дня будаўнікі ці проста «для птушкі».

ДЫК СЛУЖЫЦЬ ЦІ НЕ СЛУЖЫЦЬ...

Калі паўсюль будзем гаварыць пра дзедаўшчыну, пра тое, як нехта кагосьці пабіў, дык што – уся армія такая?.. Калі чалавек на будоўлі напіўся, зваліўся з высокага паверхі і разбіўся, дык што, перастаць будаваць? Наўрад ці вы адшукваеце сярод дзяцей афганцаў тых, хто нават пытанне такое ставіць: служыць ці не служыць? Няма дылемы. Гэта свяшчэнны абавязак – адслужыць. Трэба абараняць свой дом – гэта і ёсць патрыятызм у мірным жыцці.

Так што хачелася б пажадаць спакойнага мірнага жыцця, каб нашы хлопцы былі гатовыя да падзвігу і ахвяравання ў імя сям'і і краіны, каб дзяржаве было кім ганарыцца, але каб не выпала на гэты падзвіг ісці.

Гутарыў
Алесь НОВІКАЎ

БДУ – ТВОЙ КРОК У БУДУЧЫНЮ!

Зусім хутка пачнецца падрыхтоўка да новай уступнай кампаніі ў ВНУ. Будучыя абітурыенты ўжо рыхтуюцца да выпрабаванняў і выбіраюць будучую прафесію. Асноўныя звесткі можна знайсці ў даведніках, але, як вядома, самая каштоўная інфармацыя – «з першых вуснаў».

Штогод грамадска-асветніцкая акцыя «Універсітэт – твой крок у будучыню» БРСМ БДУ праходзіць пад дэвізам: «Роўны навучае роўнага»: студэнты, якія ўжо паступілі ў ВНУ, здалі сесію і ведаюць пра студэнцкае жыццё літаральна ўсё, могуць лепш за любы даведнік дапамагчы дзецям зрабіць правільны выбар.

Актывісты БРСМ з 15 па 17 сакавіка правялі прафарыянтацыйную і інфармацыйную працу для старшакласнікаў горада Слуцка і Слуцкага раёна. За тры дні 80 студэнтаў з амаль усіх факультэтаў БДУ у складзе 8 каманд наведвалі больш за 30 школ!

Урачыста стартвала акцыя 15 сакавіка ў рэктараце. Адкрыццё пачалося са здачы рапартаў капітанамі каманд сакратару ПА ГА «БРСМ» БДУ – Сяргею Клішэвічу, які, у сваю чаргу, рапартаваў рэктару БДУ акадэміку Сяргею Абламейку, які пажадаў студэнтам поспехаў у ажыццяўленні праекта. З наказамі выступілі таксама сакратар ЦК ГА «БРСМ» Ганна Кастунова і першы сакратар Мінскай гарадской арганізацыі ГА «БРСМ» Юрый Чачукевіч.

Разам з моладдзю ў Слуцк адправіліся прарэктар па вучэбна-выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях Уладзімір Суворай і начальнік УВРМ Павел Скалабан.

Удзельнікі акцыі «Універсітэт – твой крок у будучыню» ў Гацукіўскай СШ Слуцкага раёна

Традыцыйны сімвал акцыі – шалік з надпісам «БДУ – твой крок у будучыню», на гэты раз фіялетавага колеру. Фіялетавы – колер лідараў, які ўвасабляе вышэйшую дабрыню і мудрасць.

У Слуцкай гімназіі № 1 студэнтаў віталі старшыня раённага Савета дэпутатаў Віктар Ражанец і начальнік аддзела адукацыі Слуцкага райвыканкама Іван Дзерман.

Пасля ўскладання кветак да помніка загінулым падчас Вялікай Айчыннай вайны ўсе каманды размеркаваліся па школах. Кожная каманда за тры дні наведвала 3 школы з загадка падрыхтаванай праграмай.

Студэнты зладзілі:

- Псіхалагічныя і прафарыянтацыйныя трэнінгі, распрацаваныя псіхалагічнай службай БДУ, па выніках якіх студэнтам удалося выклікаць да сябе прыхільнасць старшакласнікаў;

- Прэзентацыю пра БДУ і факультэты, уступныя выпрабаванні і прахадныя балы;

- Прэзентацыю каманды, у рамках якой школьнікам былі паказаны розныя відэаролікі пра студэнцкае жыццё ў БДУ і дзейнасць пярвонай арганізацыі ГА «БРСМ» БДУ;

- Творчы вечар і студэнцкую дыскатэку.

У Слуцку для ўдзельнікаў пра-

екта былі арганізаваны розныя экскурсіі, наведванне кінатэатра і іншыя мерапрыемствы, якія пакінулі прыемныя ўражанні.

На закрыццё акцыі, якое праходзіла ў Палацы моладзі г. Слуцка, адмыслова быў запрошаны заслужаны ансамбль танца «Крыжачок».

Падчас мерапрыемства была арганізавана выстава плакатаў на тэму «Студэнцкае жыццё ў БДУ», а таксама школьнікам былі раздадзены нумары газеты «Універсітэт» з інфармацыяй пра факультэты і ўступную кампанію БДУ.

Напрыканцы Іван Дзерман уручыў Уладзіміру Сувораву ліст

падзякі па выніках праекта «Універсітэт – твой крок у будучыню».

У школьнікаў Слуцка засталася мноства станоўчых эмоцый ад гэтага праекта. Хлопцы і дзяўчаты з радасцю пісалі водгукі і пажаданні студэнтам, з якімі за гэтыя тры дні сталі сапраўднымі сябрамі.

Радуе, што праект для старшакласнікаў Слуцка займае працяг. Студэнты запрасілі ўсіх ахвотных, а асабліва тых, хто мяркуе паступаць у БДУ, на Фестываль факультэтаў 24 сакавіка.

Ніна КАЛІТА,
намеснік сакратара
БРСМ БДУ

У ВОЛЬНЫ ЧАС

Супермен–2012 – хто ён?

Той факт, што ў інтэрнатах Студэнцкага гарадка БДУ жывуць самыя моцныя, разумныя і прыгожыя хлопцы нашага ўніверсітэта, быў пацверджаны шоу-конкурсам «Супермен–2012», які прайшоў 29 лютага ў ліцэі БДУ.

Гледачы назіралі за нялёгкімі змаганнямі паміж прадстаўнікамі моцнага полу з сямі інтэрнатаў, бо кожная група падтрымкі хацела, каб права насіць горды тытул «Супермен–2012» дасталася менавіта іх наміранту.

Як і ва ўсіх конкурсах, найлепшага з лепшых выбірала журы. У гэты дзень у яго склад уваходзілі: начальнік ГУВНМР Людміла Хухлындзіна, начальнік упраўлення кадраў Наталля Няпеўная, намеснік дырэктара студгарадка Ала Мелех, мастацкі кіраўнік упраўлення па справах культуры Аксана Чупрына, начальнік цэнтра педагогічных тэхналогій Кацярына Кулінковіч і начальнік псіхалагічнай службы

БДУ Руслан Папок. Таксама на канцэрце прысутнічалі прарэктар па вучэбна-выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях Уладзімір Суворай і дырэктар студгарадка БДУ Міхаіл Чарапеннікаў. Зала была поўная заўзятаў, гледачоў, сяброў канкурсантаў. Шмат у каго ў руках былі паветраныя шарыкі і плакаты.

Пад гучныя апладысменты ўдзельнікі выходзілі на сцэну. Такім чынам, інтэрнат № 10 прадстаўляў Уладзімір Лазук, № 5 – Маўлям Рэджэпаў, № 2 – Мікіта Торапаў, № 6 – Андрэй Дземчанка, № 1 – Арцём Стадольнік, № 7 – Дзяніс Славінскі, Віталь Сабалеўскі – № 11.

У першым конкурсе, які называўся «Знаёмства», гледачы троху даведаліся пра інтарэсы, захапленні, мары, жыццёвыя мэты канкурсантаў. Пасля гэтага конкурсу ўдзельнікі сталі паводзіць сябе больш разняволена і ўпэўнена. Хлопцы паказалі сябе годна.

У першым перапынку паміж конкурсамі на сцэне ліцэя БДУ выступаў тэле- і радыёвядучы,

Супермен–2012 Уладзімір Лазук

аўтар і выканаўца, вясёлы і пазітыўны чалавек Дзмітрый Губіч.

Кожны з удзельнікаў – яркая індывідуальнасць. У конкурсе «Вобраз» кожны малады чалавек прадэманстраваў здольнасць пераўвасобіцца ў таго героя, да якога хацеў бы быць падобны, кім марыў стаць у дзяцінстве. Гэты кон-

курс ажывіў залу, таму што перад гледачымі паўсталі вельмі нечаканыя вобразы і героі: Юрый Гагарын у танцы з мілымі іншапланецямі, «запальвалі» Фрэдзі Мэрк'юры, арыгінальны Туркменатар і інш.

Наступны конкурс быў прысвечаны самаму светламу і прыгожаму пачуццю – каханню, і называўся ён

«Прызнанне ў каханні». Перад кожным з удзельнікаў стаяла задача – зрабіць гэта як мага цікавей. Гледачам былі прадэманстраваны сцэнка, песні, танцы, а адзін з удзельнікаў нават зрабіў прапанову сваёй каханай. Пакуль члены журы раіліся, вырашаючы, каму даць права насіць ганаровы тытул, сваімі выступленнямі гледачоў парадавалі Дзмітрый Нікалайзен, танцавальны калектыў JD, Крысціна Аляксенка і Ларыса Чудаева. Абраць пераможцу было няпроста, бо ўсе ўдзельнікі былі адзін за другога лепшыя, кожны пакінуў незабыўныя ўражанні ў сэрцах гледачоў і членаў журы, якія, у сваю чаргу, доўга не маглі прыйсці да адзінага меркавання.

Усё ж пераможцам стаў **Уладзімір Лазук**. Тытул «Містэр элегантнасць» дастаўся **Маўляму Рэджэпаву**, а **Віталю Сабалеўску** абвешчаны «Містэрам крэатыў». Усе ўдзельнікі атрымалі дыпламы і падарункі, а пераможцу дастаўся ад арганізатараў каштоўны прыз – аўдыясістэма.

Лідзія СКУЛАВЕЦ